

Nyheder om Irland

1. Den pavelige visitation
2. Irland: de "oprørske" præster
3. Presset på kardinal Seán Brady stiger
4. Katolikker kræver demokrati i kirken
5. Irland – et katolsk land med moderne værdier

ST. PATRICK CROSS

1. Den pavelige visitation

Som tidligere omtalt besluttede Vatikanet i kølvandet på de mange sexskandaler at foranstalte en såkaldt pavelig visitation af de kirkelige forhold i Irland. Nu er visitorernes rapport færdig, og sædvanen tro offentliggøres den ikke i sit fulde omfang; blot et resumé deraf er blevet sendt til pressen. At komme ind på alle punkter i dette resumé vil føre for vidt her, så jeg vil nøjes med at sige, at visitorerne roser det samarbejde, der i de senere år har været mellem de kirkelige myndigheder og de statslige organisationer, der tager sig af børns vilkår, og at de foreslår en mere omhyggelig udvælgelse og uddannelse af præster samt en omstrukturering af de irske bispedømmer, hvilket i praksis vil sige en sammenlægning (noget de irske biskopper vil modsætte sig på det kraftigste!). Nogen undersøgelse af, hvorfor præster og ordensfolk har misbrugt børn, og hvorfor kirkens ledelse har set gennem fingre dermed, synes visitorerne ikke at have foretaget.

Til gengæld undlader visitorerne ikke at gøre opmærksom på ”en vis tendens, ikke dominerende, med ikke desto mindre temmelig udbredt blandt præster, ordensfolk og lægfolk, til at have teologiske meninger, der er i modstrid med dem, som læreembedet (læs: paven) har. Denne alvorlige situation kræver særlig opmærksomhed, først og fremmest med hensyn til en forbedret teologisk uddannelse. Det må understreges, at uenighed (dissent) med kirkens fundamentale lære ikke er en autentisk vej mod fornyelse.”

Denne understregning, der helt er i overensstemmelse med Benedikt XVI's synspunkter (*se Veok Information 13 af 11-maj-12*), har ikke undgået kommentatorernes opmærksomhed. De konservative blandt dem jubler, for som en skrev: hvis bare præsterne havde levet efter kirkens regler, så ville intet barn være blevet misbrugt. Andre, mere kritiske røster siger derimod, at det intet har med den undersøgte sag om misbrug af børn at gøre. Og hvad mener visitorerne med ”dissent”? Biskop John McAreevey af Dromore forklarer i et interview med det irske stats-tv, at den vedrører fundamentale emner som Jesus' guddommelighed og opstandelsens realitet, men det afvises af pater Patrick Claffey, som nøje har fulgt visitorernes arbejde. Han er ikke i tvivl om, at ”dissent” refererer til dem, som modsætter sig det påtvungne præstecølibat, en topstyret kirke samt kirkens syn på sex, og som ønsker kvindelige præster. ”Visitorerne kalder det dissent, jeg ville kalde det at stille spørgsmålstegn ved de kirkelige regler. Det er loyale, praktiserende katolikker, vi taler om, ikke kirkens problembørn.”

I anledning af rapporten udtaler *We Are Church, Ireland*, i en erklæring: ”Der er en udbredt opfattelse blandt lægfolk og præster, at kvinders mulighed for at beklæde alle embeder i kirken, en ophævelse af det påtvungne cølibat og inddragelse af alle døbte i beslutningsprocesserne er nødvendige for at forny kirken.”

Tre andre kommentarer lyder:

"Falsk diagnose. Rapporten får én til at stille spørgsmålstejn ved visitorernes evne til at lytte og vurdere, hvad de hørte. Jeg spekulerer på, om de opdagede den desillusion, som er fremherskende blandt irske katolikker i dag. Årsagen hertil er ikke misbruget af børn, men en følelse af fremmedgørelse i en kirke, hvis lederskab synes mere og mere fjern, fordømmende og irrelevant. Kirkelig og teologisk "dissent" er ikke det virkelige problem. Når man vil se problemet på den måde, er det blot endnu en patriarkalsk sammensværgelse for at aflede opmærksomheden fra kirkens egen voksende dysfunktionalitet og dens manglende evne til at engagere nutidens mennesker. Påstanden om "dissent" øger blot den fremmedgørelse, det irske folk allerede føler."

"I denne rapport er der intet håb om retfærdighed for de 170.000 børn, der som mig, overlevede Irlands børnehjem [de var alle drevet af katolske organisationer]. Vi blev seksuelt, fysisk og psykologisk misbrugt. Vi blev totalt forsømt. Der er ingen fremtid for en katolsk kirke i Irland, fordi den endnu den dag i dag undlader at forholde sig til de mest forfærdelige forbrydelser, begået mod uskyldige børn af medlemmer af kirken og de religiøse ordener."

"Spild af tid. Fordi den irske kirke har mistet enhver troværdighed. Selv med Helligåndens indgriben er kirkens dage talte."

(Kilde: Catholic Herald 20. marts 2012, The Tablet 23. marts og 31. marts 2012)

2. Irland: de "oprørske" præster

Da jeg i 1999 kørte rundt i Irland, kunne man i alle boghandlervinduer se en ny bog præsenteret i stor opsætning (dvs. ikke i kirkernes boglader, for der manglede den totalt). Det var redemptoristpræsten Tony Flannery's erindringer *From the Inside. A Priest's View of the Catholic Church* (Mercier Press, Dublin 1999).

Det er en meget ærlig og kritisk bog om forfatterens liv, herunder om sine 25 år som præst. Siden da er pater Flannery blevet en kendt kommentator i irsk tv og presse og har desuden i nogle år haft en ugentlig klumme i redemptoristernes blad. Sidste år var han blandt stifterne af *The Association of Irish Priests* (ACP), som i dag tæller en trediedel af landets præster.

Men nu har Vatikanet fået nok. Gennem redemptoristernes ordensgeneral i Rom har pater Flannery og fire andre af ordenens præster fået tale- og skriveforbud og fået pålagt at tilbringe en måned eller mere i bøn og meditation, således at de kan komme til besindelse.

Desuden er en anden kendt irsk præst, den 84-årige pater Fagan af Marist-ordenen, som er syg og delvis blind, blevet gjort tavs. Ifl. rygter havde kardinal Seán Brady sidste år skrevet til de irske biskoppers forlag *Veritas* og forbudt det at have hans bøger på lager og at sælge dem. En talsmand for forlaget kender dog intet til dette brev, men erkender, at ingen af titlerne er på lager. Han mener årsagen hertil er manglende interesse for pater Fagans bøger. Hans tre bøger *Has Sin Changed?*

Does Morality Changed? og *What Happened to Sin?* er imidlertid tilsammen solgt i 73.600 eksemplarer, så den forklaringen virker søgt.

Det at forsøge at få den irske kirke gjort lydige ved at give dens mest fremtrædende talsmænd blandt præsterne mundkurv på (og der skulle være præster endnu, hvis navne ikke er offentliggjorte), løser dog ingen problemer og er, som *The Tablet* skrev, kontra-produktivt. Ærkebiskop Martin har da også i irsk tv udtrykt en forsigtig kritik af Vatikanet med en udtalelse om, at det ville have været bedre, om problemerne var blevet løst gennem dialog i Irland. Store grupper i befolkningen bakker endvidere præsterne op. Det så man, da *We Are Church* havde opfordret til en stille protest-vigil foran den pavelige nuntius' bolig i Dublin, for her mødte mere end 200 mennesker op, heriblandt flere præster og ordenssøstre. I bidende kulde gik de i over en time frem og tilbage foran boligen for at protestere. 200 er måske ikke mange, men det er trods alt en begyndelse til et folkeligt oprør mod kirkens ledelse fra troende katolikker. Og det har man aldrig set før. (Kilder: *The Tablet* 21. april, *CN Catholic News* 30. april 2012)

3. Presset på kardinal Seán Brady stiger

Da Murphy-rapporten blev offentliggjort i 2009, udtalte Irlands primat, kardinal og ærkebiskop Seán Brady af Armagh, at han ville træde tilbage, hvis det kunne bevises, at et barn var blevet misbrugt som følge af en sag var blevet mangelfuldt håndteret fra hans side.

Forleden kunne BBC i et dokumentarprogram så dokumentere, at kardinal Brady som ung præst og kanonisk jurist for biskoppen af Kilmore i 1975 stod for det kirkelige forhør af en 14-årig dreng, som gennem to år var blevet misbrugt af den pædofile præst Brendan Smyth. Drengen kunne også fortælle om andre drenge, præsten havde misbrugt. Den senere kardinal fik drengen til at underskrive en tavshedserklæring, samtidig med at han afviste drengens far, da denne ville overvære forhøret af sin mindreårige søn. Værre var dog, at Brady ikke anmeldte præsten til de civile myndigheder, og at han undlod at advare de andre drenges familier mod præsten. Resultatet heraf blev, at den pågældende præst kunne misbruge en af drengene i endnu et år og hans søster i syv år. I alt skulle præsten have misbrugt 117 børn i en periode på over 40 år, inden han blev arresteret af politiet i 1994.

Udsendelsen har skabt voldsom røre både i nord og syd. Republikkens udenrigsminister og vicestatsminister Eamon Gilmore og Nordirlands vice-førsteminister Martin McGuinness har begge opfordret kardinalen til at trække sig. Selv nægter han at følge opfordringerne, for han mener ikke at

have gjort noget forkert. Han havde fulgt de kirkelige regler. Desuden var der dengang i 1975 ingen lovmæssig anmeldelsespligt til de civile myndigheder, påpeger han. Heri har han ret, men det forbavsende er, at han ikke har kunnet se, at vi her havde en præst, som ikke kun begik den ene forbrydelse efter den anden, men også opførte sig på en måde, som var uforenelig med det at være præst.

Marie Collins, selv misbrugt som barn, deltog under mediernes store bevågenhed i det nyligt afholdte symposium i Rom. Hun har allerede i 2010 opfordret kardinalen til at trække sig, og gentager nu sin opfordring. "Hvad jeg så i udsendelsen var forfærdeligt. Han må gå, og hvis han ikke gør det, hvordan kan en mand som ham lede kirken i Irland," siger hun og fortsætter: "Jeg er chokeret over mgr. Scicluna's kommentar og at han kan bakke kardinal Brady op. [Mgr. Scicluna er chef for det kontor i Vatikanet, som behandler sagerne om præster, der har misbrugt børn og unge]. Jeg var så imponeret af ham på symposiet i Rom i februar, og så nu at høre ham forsvare det, der ikke kan forsvares! Vatikanet har besluttet, at Brady ikke kan gå, fordi de er bange for en dominoeffekt."

Hvad Marie Collins her giver udtryk for, deles af langt den største del af befolkningen. Derfor vil der ikke være nogen mulighed for at genskabe befolkningens tillid til kirkens ledere, så længe han vedbliver med at være primas, kardinal og ærkebiskop. (Kilder: Catholic Herald 3. maj, The Tablet 5. og 12. maj 2012).

4. Katolikker kræver demokrati i kirken

På et møde i Dublin, arrangeret af *The Association of Catholic Priests* og *We Are Church* i weekenden den 5.-6. maj, blev der fremsat krav om gennemgribende reformer af den måde, hvorpå kirken styres. Man ønsker demokrati i kirken, således at alle katolikker har et ord at skulle have sagt, når der vælges biskopper, og en større dialog, inden beslutninger bliver truffet. Kun på den måde kan man engagere folk og kun på den måde vil kirken have en fremtid i Irland, hedder det fra mødet, der samlede over 1.000 præster, ordenssøstre og lægfolk.

Mødet blev holdt i skyggen af oplysningen om, at flere irske præster havde fået mundkurv på. Pater Adrian Egan CSsR, der er rektor for redemptoristernes kloster i Limerick, undrede sig i sin tale over, at Vatikanet havde villet gøre præsternes tavse. "De fortæller en sandhed, som bør høres. De taler på baggrund af den erfaring, de har fået ved at arbejde med folk på gulvet." En anden deltager, Eddie Molly, fortalte de fremmødte, om et møde, som han som rådgiver havde deltaget i med biskopperne. Halvvejs gennem mødet kom en af biskopperne hen til ham og lagde faderligt armen på hans skulder, idet han sagde: "Du ved, man kan ikke hælde ny vin på gamle sække." Eddie Molly spurgte, hvad han mente med det, og fik svaret: "Du vil aldrig få en ændring gennem os og vores kirkelige strukturer." "Det fortalte mig", sagde Eddie Molly, "at det er nytteløs at regne med, at de nødvendige ændringer skal komme fra biskopperne eller Vatikanet. De må komme fra noget uden for disse strukturer."

(Kilde: The Tablet 12. maj 2012)

5. Irland – et katolsk land med moderne værdier

Engang var det sådan, at befolkningen på landet ikke kunne holde en landsbyfest uden den lokale sognepræsts tilladelse. Og hvem husker ikke filmen "Den tavse mand", hvor Maureen O'Hara drøfter sine ægteskabelige og seksuelle problemer med den rare sognepræst (på gælisk af hensyn til den amerikanske filmcensur!). Sådan er det ikke længere. Dengang gik også størsteparten af kvinderne til skrifte flere gange om ugen, i dag sker det for nogle een gang, for de fleste højst hver måned eller sjældnere. Til stor lettelse for præsterne, som nu kan bruge deres tid på noget mere fornuftigt (Ifølge pater Flannery). Republikken Irland har siden optagelsen i EU (dengang EF) i 1973 gennemgået en rivende økonomisk udvikling, der samtidig har ændret befolkningens vaner og synspunkter. Men republikken er stadig det mest katolske land i Vesteuropa. Det viste folketællingen sidste år, for ved den angav 84 % af befolkningen, at de betragtede sig som katolikker. En meningsundersøgelse, foretaget af analyseinstituttet Amárach og offentliggjort i ugen før påske af *Association of Catholic Priests* (ACP), viste, at 35 % går i kirke hver uge, og at 51 % gør det en eller flere gange om måneden. Kun 5 % går aldrig i kirke. Tallene dækker dog over store regionale forskelle. Jeg har selv oplevet overfyldte kirker i Vestirland (hvor mange mænd dog gik uden for og tog sig en smøg under præstens prædiken!) og så godt som tomme kirker i Dublin. I visse sogne i hovedstadens arbejderkvarterer er kirkegangen ifølge ærkebiskop Martin under 2 %.

Men tilbage til meningsundersøgelsen: På spørgsmålet om biskopperne inddrog lægfolks synspunkter, når vigtige beslutninger skulle træffes, svarede næsten halvdelen nej. 57 % mente endvidere, at den irske kirke var alt for eftergivende over for Rom. Indførelsen af de nye messetekster, som blev de engelsk talende kirker påtvunget den første søndag i advent, er et eksempel herpå. 50 % foretrak de gamle tekster, 32 % fandt de nye uforståelige og 78 % ønskede svaret "And also with you" bevaret frem for "And with your soul." Også de nye teksters sexistiske sprog har stødt mange, for 76 % foretrak "for us and for our salvation" i stedet for "for us men and our salvation". Rundt omkring i sognene er de nye messetekster da også blevet boykottet af adskillige præster.

87 % gik ind for gifte præster og 77 % for kvindelige præster. Mest overraskende er dog, at hele 70 % af præsterne også ønskede det påtvungne cølibat afskaffet. Det er ikke for at forfølge egoistiske mål, som paven sagde i sin skærtorsdagsprædiken, men af omsorg for kirkens fremtid, siger ACP i en kommentar. De har set, hvordan præsterne bliver ældre og ældre og færre og færre, og hvordan fremmedgørelsen over for kirken – især blandt yngre kvinder – er steget eksplosivt. Siden 1970'erne har den irske bispekonference gang på gang bedt Rom om tilladelse til at vie gifte mænd til præster, så messer kunne holdes regelmæssigt i landdistrikterne, men Rom har altid vendt det døve øre til anmodningerne. I dag er de holdt op med at anmode derom, ikke fordi problemet er forsvundet, men fordi Rom har sørget for at indsætte biskopper, som deler dets syn på cølibat og gifte præster.

91 % af landets folkeskoler er katolske, så kirken har stadig enorm indflydelse – i hvert fald på papiret. Traditionelt er skolerne blevet finansieret ved indsamlinger i forbindelse med søndagsmessen, hvorpå staten så efterfølgende har doblet det indkomne beløb op. For nogle år siden vakte det opsigt, da en sognepræst nægtede at samle penge ind til den lokale skole. Hans begrundelse var, at da skolen var et fælles ansvar, var det uretfærdigt, at de færre og færre kirkegængere skulle betale for at opretholde den. Ikke noget urimeligt synspunkt kunne man mene. Men han fik altså af sin biskop besked på at overholde reglerne. Den lokale sognepræst sidder endvidere normalt som formand for skolens bestyrelse og afgør, hvilke lærere der skal ansættes, og hvilke bøger der skal undervises efter. Igen for nogle år siden vakte det opsigt, da en skolebestyrelse fyrede en ung, kvindelig lærer,

fordi hun uden at være gift var blevet gravid. Lærernes fagforening gik ind i sagen, og hun blev genansat, så der er grænser for kirkens indflydelse på skolesystemet.

Kommer det til seksualmoraliske spørgsmål synes kirkens formaninger da også at være spildte Guds ord på Balle-Lars (hvis de da i det hele taget er Guds ord!). Ifølge den nævnte meningsundersøgelse anså 3/4 af de spurgte ikke kirkens lære om seksualitet at være relevant for dem eller deres familier. 60 % anerkendte homoseksuelle forbindelse og 87 % mente, at gengifte burde kunne modtage kommunionen. At et overvejende befolkningsflertal afviger fra kirkens lære er imidlertid ikke noget nyt. I 1972 blev en forfatningsændring vedtaget ved en folkeafstemning, som fjernede statens anerkendelse af den katolske kirkes "specielle position" i samfundet, i 1978 var det prævention, der blev legaliseret, og i 1995 indførtes skilsmisse. Alt sammen mod de opfordringer, biskopperne i hyrdebrev havde ladet præsterne læse op inden afstemningerne. Man har også fået afskaffet den lov, der forbød kvinder, som forlod deres ægtefælle, at tage noget af deres fælles ejendom og bohave med sig, og den lov, der bestemte, at børn født uden for ægteskab ikke kunne arve deres far. Igen mod biskoppernes opfordringer til at stemme nej. Endnu har regeringen dog ikke turdet sende spørgsmålet om legalisering af abort til folkeafstemning, så derfor må titusindvis af irske kvinder hvert år rejse til England for at få foretaget en abort. Et forsøg på at indføre en lov, der kriminaliserede dette, blev afvist ved en folkeafstemning for nogle år siden. For snart tyve år siden læste jeg en bog om Irlands sociale og kulturelle historie siden republikkens oprettelse i 1922. Forfatteren, der var en anerkendt sociolog, forudså heri, at den irske befolkning i løbet af den næste generation ville være protestantisk. Ret heri har han ikke haft, viste den nævnte undersøgelse, men det, han mente, var nu også, at man i fremtiden ikke kunne se den store forskel på katolikker og protestanter, når det drejede sig om værdinormer og seksuel adfærd. Og det bekræftes vist til fulde af undersøgelsen. Men det er jo ikke ensbetydende med, at irerne er blevet dårligere mennesker.

(Kilder: Catholic Herald 12, april, The Tablet 14. april 2012)